

## Opgave 3 Criminele hulpjes bij liquidaties

---

*Bij deze opgave horen de tabellen 2 en 3 en tekst 5 uit het bronnenboekje.*

### Inleiding

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie (WODC) publiceerde in 2017 een onderzoek van socioloog Van Gestel en criminoloog Verhoeven naar liquidaties in Nederland. Liquidaties zijn moorden, gepleegd door of in opdracht van leden van een criminele organisatie. De maatschappelijke verontwaardiging is bij liquidaties groot, omdat liquidaties meestal met bruto geweld in de openbare ruimte worden uitgevoerd. Volgens de onderzoekers is in de jaren tachtig van de vorige eeuw het aantal liquidaties gestegen vanaf het moment dat de internationaal georganiseerde smokkel van drugs groeit. Vanaf het jaar 2000 herkennen de onderzoekers in de liquidaties een proces van verruiming door de beschikbaarheid van zware vuurwapens en de inzet van nieuwe onervaren schutters uit criminele jeugdgroepen. Deze opgave gaat over ontwikkelingen in het aantal liquidaties en criminele straatjongeren als hulpjes bij liquidaties.

*Gebruik de inleiding van deze opgave.*

Of politieke vraagstukken daadwerkelijk op de politieke agenda komen, hangt af van een aantal factoren, zoals of er voldoende ruimte is op de politieke agenda.

- 1p    **15**    Leg uit aan welke **andere** factor voor politieke agendavorming het vraagstuk liquidaties voldoet. Gebruik in je uitleg:
- een factor voor politieke agendavorming;
  - informatie uit de inleiding van deze opgave.

*Gebruik de inleiding van deze opgave.*

- 2p    **16**    Leg uit dat globalisering zal hebben bijgedragen aan de toename van het aantal liquidaties. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept globalisering;
  - informatie uit de inleiding van deze opgave.

*Gebruik de tabellen 2 en 3.*

Tabel 2 gaat over het aantal geregistreerde liquidaties per provincie.

Tabel 3 gaat over onveiligheidsbeleving per provincie.

- 3p 17
- Formuleer een hypothese over een verband tussen het aantal liquidaties en de onveiligheidsbeleving, die te toetsen is met tabel 2 en tabel 3. Gebruik de formulering: Hoe ..., des te ...
  - Leg uit welke variabele uit je hypothese over objectieve onveiligheid gaat: de afhankelijke of de onafhankelijke variabele. Gebruik in je uitleg een omschrijving van het begrip objectieve onveiligheid.
  - Leg uit of je hypothese bevestigd of verworpen moet worden. Gebruik in je uitleg gegevens uit tabel 2 en tabel 3.

*Gebruik regel 1 tot en met 34 van tekst 5.*

Preventieve maatregelen zijn bedoeld om straatjongeren ervan te weerhouden de criminaliteit in te gaan. Voor de straatjongeren in tekst 5 bleken deze niet succesvol.

Preventieve maatregelen kunnen aansluiten bij de klassieke of de moderne school in het strafrecht.

- 2p 18
- Geef bij **elke** school van het strafrecht een voorbeeld van een preventieve maatregel uit regel 1 tot en met 34 van tekst 5.

*Gebruik regel 1 tot en met 34 van tekst 5.*

In tekst 5 worden eigenschappen van criminele straatjongeren beschreven. Eigenschappen van individuen worden door zowel nature als nurture bepaald.

- 2p 19
- Leg uit dat in de beschrijving van criminele straatjongeren in tekst 5 nature **en** nurture te herkennen zijn. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van nature en informatie uit regel 1 tot en met 34 van tekst 5;
  - een omschrijving van nurture en informatie uit regel 1 tot en met 34 van tekst 5.

*Gebruik regel 1 tot en met 34 van tekst 5.*

Sociale uitsluiting heeft vier componenten. Een daarvan is het niet goed kunnen voorzien in elementaire levensbehoeften.

- 2p 20
- Leg uit welke **ander** component van sociale uitsluiting te herkennen is in de beschrijving van criminele straatjongeren in tekst 5. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van een component van sociale uitsluiting;
  - informatie uit regel 1 tot en met 34 van tekst 5.

**Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.**

*Gebruik tekst 5.*

In tekst 5 geeft criminoloog De Jong redenen voor het criminele gedrag van straatjongeren.

- 2p **21** Beredeneer dat de anomietheorie het criminele gedrag van de straatjongeren kan verklaren. Gebruik in je redenering:
- een omschrijving van de anomietheorie;
  - informatie uit tekst 5.

*Gebruik regel 35 tot en met 73 van tekst 5.*

Volgens criminoloog De Jong zijn sommige straatjongeren, de “zwakkere broeders” (regel 35), kwetsbaar voor de criminele ronselaars. Deze ronselaars beschikken over machtsbronnen.

- 3p **22** Beredeneer dat criminele ronselaars met een affectieve machtsbron macht kunnen uitoefenen op straatjongeren. Gebruik in je redenering:
- een omschrijving van affectieve machtsbron en informatie uit regel 35 tot en met 73 van tekst 5;
  - de omschrijving van het kernconcept macht en informatie uit regel 35 tot en met 73 van tekst 5.

*Gebruik regel 35 tot en met 73 van tekst 5.*

Hofstede noemt zes dimensies waarmee je culturen van elkaar kunt onderscheiden. Vijf hiervan zijn:

- grote machtsafstand versus kleine machtsafstand
- individualistisch versus collectivistisch
- langetermijngerichtheid versus kortetermijngerichtheid
- masculien versus feminien
- hedonisme versus soberheid

De zes dimensies hebben elk twee polen. Zo heeft de dimensie masculien versus feminien de pool masculien en de pool feminien.

- 2p **23** **a** Noem de zesde dimensie van Hofstede, die hierboven niet genoemd is.
- b** Beredeneer vervolgens welke pool van deze zesde dimensie het meest past bij het leven van criminele straatjongeren. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van deze zesde dimensie van Hofstede;
  - informatie uit regel 35 tot en met 73 van tekst 5

---

**Bronvermelding**

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.